

## Mrtvaški ljubeč.\*)

Narodna pripovedka iz Višnjegorskega okraja, zapisal Radivoj Poznik.



aški fant in vaška dekle sta se že precej časa ljubila, kar potrdijo fanta ob svojem času v vojake in moral je na vojsko. Težka je bila ločitev ljubečima srcema, pa ni moglo drugače biti, on je moral iti. Pri odhodu pa jej za trdno obljubi, da čez leto in dan gotovo pride, živ ali mrtev, vse jedno, in odločita le še kraj, kje se snideta.

Ljubček je bil pa na vojski ubit. Leto se izteče. Ljubica čaka in čaka, ljubčka ni. Pride noč, njega ni. Ona ne gre spat, temveč zaveže si svojó culico in ga gre na odmenjeni kraj čakati. Ura je že pozna tekla; ona je čakala, njega le ni bilo. Začela je že misliti, da ga ne bo.

Zdaj je že najstja odbila in zadnja ura je tekla, pa pride njen ljubček na belem konji. Reče jej, naj na konja sede. Ona brez ugovora sede in zdaj začneta neprenehoma dirjati in dirjati čez devet deželâ. Ko že daleč daleč prideta, vpraša jo on, če jo je kaj strah.

„Kaj me bo strah, saj sem pri tebi,“ odgovorila mu je ona.

Potem ga pa ona vpraša, če bosta kaj kmalu prišla do namenjenega kraja.

„Kmalu, ljubica“, rekel jej je, pa je konja še hitreje pognal, da kmalu prideta do pokopališča.

Tu se ustavita, skočita raz konja in on jej reče, prazen grob kazaje: „Tu je moje domovanje, ljubica, le notri poskoči!“

Ona je imela vender še toliko milosti, da je le culico notri vrgla.

On pa je menil, da je ona poskočila, poskoči še on in grob se zasuje.

Ona pa je strahoma zbežala. Konci pokopališča pa je bila mežnarjeva hiša in v to ona gre. Žive duše ni bilo notri, le mrlič je sredi hiše na odru ležal. Ona zleze za peč.

\*) Primeri, „Ljubljanski Zvon“ II. 7 l., 402 in 432 str.

Kmalu pride mrtvaški ljubček na okno trkat: „Mrtvác, vrzi živega ven!“ Tako potrka trikrat. V tretje pa se mrlič vzdigne in pravi: „Daj mi mir!“


Oni pa le trka in trka. Zdaj ta vstane in se zgrabita ter se dolgo mečeta, pa nihče ni mogel premagati. Zdaj pa petelin zapoje in takoj se izpustita; mrlič gre na oder leč, mrtvaški ljubec pa v svoj grob.

Ko drugo jutro ljudje v hišo pridejo, najdejo dekleta za pečjo in se čudijo, odkod je prišla. Govorili so ves drug jezik, da jih čisto nič ni umela. Ker ni vedela, kam iti; ostala je tam in mežnar jo je vzel za deklo. Služila je že sedem let pri mežnarji, pa gre nekega dne na pokopališče travo žet. Kar zagleda na grobu svojega mrtvaškega ljubca jajce, ki je je kura znesla. Gre je pobirat; ko se pa s prstom tál dotakne, prime se mazinca koščičca, ktere na noben način ni mogla odstraniti, vedno se je je trdno držala. Gre domov, pokaže mežnarju, in mežnar gre k fajmoštru. Temu se reč čudna zdi, vzame mašne bukve in gre z deklo na grob ter moli. Med molitvijo pa se koščičca na prstu oglasi: „Jaz se ne odtrgam od prsta tako dolgo, dokler tega dekleta ne spravite čez deveto deželo, od koder sem jo jaz pripeljal. Prej tudi vzveličan ne morem biti.“

Fajmošter pošljejo zdaj dekleta domov čez deveto deželo in kost je odpadla. Doma niso vedeli, kam je ona prešla, in so bili začudení, ko jo zopet čez sedem let ugledajo. Vpraševali so jo, kaj se je dogodilo, ona je pa le malo govorila in je kmalu potem umrla.



## D e ž.


 e rôsi, rôsi, dež hladán,  
 Čez hrib zelèni, cvetno plán,  
 Prevrôca tlà ohládi tí  
 In ves tá svet pomládi tí!

Káj pravim ti? — še v srca líj!  
 Líj noter v srca vseh ljudíj,  
 Pogási strastíj ógenj tam,  
 Ki mir kalí na svetu nam! —

Zató le rôsi, dež hladán,  
 Čez hrib zelèni, cvetno plán, —  
 Sovraštva še ohládi svet,  
 In ves nam tá pomládi svet!

Gorázd.

